

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 337/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], zastúpených OLEXOVA VASILISIN s.r.o., Gorkého 6, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11CoP/205/2023 z 29. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

- Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. mája 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákaz ponižujúceho zaobchádzania podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením krajského súdu. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie, domáhajú sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia 2 000 eur každému a náhrady trov právneho zastúpenia.
- Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že maloletý sťažovateľ pochádza z manželstva sťažovateľky a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „otec“), ktoré bolo rozvedené rozsudkom zo 16. decembra 2020. Maloletý sťažovateľ bol zverený do starostlivosti matky a styk s otcom je dočasne upravený neodkladným opatrením z 28. februára 2019 vydaným v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava 5 pod sp. zn. 59P 18/2019, ktoré umožňuje stretávať sa so synom každú párnú sobotu od 9.00 do 12.00 h a každú stredu od 16.00 do 18.30 h bez prítomnosti matky.
- Sťažovateľka podala na Mestskom súde Bratislava 2 (ďalej len „mestský súd“) návrh na vydanie neodkladného opatrenia, aby súd uložil starej matke maloletého sťažovateľa nepribližovať sa k maloletému sťažovateľovi na vzdialenosť 5 metrov. Svoj návrh odôvodnila najmä udalosťou zo 7. októbra 2023, keď na stretnutí otca a starej matky s maloletým sťažovateľom sa mala starať

matka k nemu nevhodne správat'. Uvedené konanie starej matky podľa sťažovateľky prekročilo hranice osobnej integrity maloletého sťažovateľa a aj objektívne stanovené znaky definujúce sexuálne násilie. Neodkladnosť a naliehavú potrebu vydania neodkladného opatrenia odôvodnila sťažovateľka rizikom následkov na psychický stav maloletého aj s prihliadnutím na už existujúce ochorenie. Podľa tvrdení sťažovateľky sa od začiatku samostatných stretnutí maloletého sťažovateľa s otcom u neho začali prejavovať známky psychického ochorenia. V roku 2020 bol maloletému sťažovateľovi diagnostikovaný Aspergerov syndróm, v roku 2021 mu bol vydaný preukaz ZŤP s mierou funkčnej poruchy 60 %. Vzhľadom na tieto okolnosti sťažovateľka trvala na svojej prítomnosti pri stretnutiach maloletého s otcom, s čím otec maloletého nesúhlasil a pre osobnú účasť na stretnutiach na ňu podal trestné oznámenie.

4. Mestský súd uznesením č. k. 9P/148/2023-134 zo 14. novembra 2023 návrhu sťažovateľky nevyhovel. Súd konštatoval, že nemal v čase rozhodovania matkou ako navrhovateľkou osvedčenú a ani z obsahu spisu nezistil potrebu bezodkladnej úpravy pomerov maloletého, pretože nebolo preukázané ohrozenie maloletého v intenzite, ktorá by odôvodňovala uložiť starej matke zákaz priblíženia. Matka svoje tvrdenia neosvedčila, z návrhu tiež nevyplývalo, že by udalosť a tvrdené správanie starej matky komunikovala s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, respektíve či hlásila udalosť pediatrovi, pedopsychiatrovi alebo polícii a s akým výsledkom. Bezodkladnú potrebu na nariadenie neodkladného opatrenia nezistil.

5. O odvolaní sťažovateľky rozhodol napadnutým uznesením krajský súd tak, že uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Krajský súd v napadnutom uznesení potvrdil závery súdu prvej inštancie o neosvedčení predpokladov pre vydanie neodkladného opatrenia zo strany sťažovateľky. Sťažovateľkou tvrdené potenciálne ohrozenie maloletého v intenzite, na základe ktorej by bolo možné prijať záver o naliehavej potrebe uložiť starej matke maloletého zákaz priblíženia sa, nebolo osvedčené, rovnako ako sťažovateľkou formulované sexuálne zneužívanie maloletého sťažovateľa zo strany starej matky. Incident, ktorý ako kľúčový sťažovateľka uvádzala pri zdôvodnení svojho návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, zhodnotil odvolací súd ako asistenciu maloletému pri močení, ktorého by sa mala stará matka v budúcnosti zdržať, vzhľadom na to, že maloletý už asistenciu nepotrebuje a túto skutočnosť by mala stará matka rešpektovať, avšak nevyhodnotil tento incident ako prejav sexuálneho zneužívania alebo obťažovania.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje, že záver súdu v časti údajnej nevierohodnosti maloletého bez náležitého odôvodnenia s ohľadom na závažnosť veci nie je ústavne udržateľný, pričom svoj záver oprel o vyjadrenie matky vytrhnuté z kontextu. Takisto skutočnosť, že matka nekontaktovala úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, je podľa sťažovateľky irelevantný, pretože tento úrad nemá právomoc vo veci rozhodovať a táto skutočnosť nemôže byť dôvodom, aby súd zamietol návrh. Pokiaľ súd tvrdil neosvedčenie skutočností uvedených v návrhu, toto nevyplýva z dôkazov. Sťažovateľka tvrdí, že psychiatrické problémy maloletého prepukli v minulosti po tom, ako sa začal realizovať samostatný styk maloletého sťažovateľa s otcom a starou matkou od júna 2019 do augusta 2020, keď mal maloletý sťažovateľ 3 roky.

7. Sťažovateľka tiež namieta, že nie je zrejmé, na základe akých kritérií súd uzavrel, že konanie nedosiahlo potrebnú intenzitu. Sťažovateľka je toho názoru, že v rámci bežného povedomia v spoločnosti platí, že obnažovanie genitálnych oblastí 7-ročného dieťaťa bez jeho súhlasu alebo dokonca proti jeho vôli predstavuje tabu a dosahuje intenzitu, keď je namieste poskytnutie ochrany maloletému. Rovnako aj záver súdu o tom, že stará matka nevykazuje podozrenie zo sexuálneho zneužívania, je založený na „zdaní“, ktoré súd ale ničím nepodložil, stará matka nikdy nebola podrobená previerke po psychickej stránke a toto zdanie tiež odporuje zhoršenému stavu maloletého v roku 2019. Tiež nie je pravda, že maloletý sťažovateľ prežíval udalosť bez traumy. Nerešpektovanie hraníc a pocitov maloletého sťažovateľa výrazne zhoršuje jeho stav, čo môže viesť až k medikamentóznej liečbe.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietaná zmätočnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým bolo v druhej inštancii potvrdené zamietnutie jej návrhu na vydanie neodkladného opatrenia zakazujúceho starej matke priblížiť sa k maloletému sťažovateľovi, ktoré nie je podložené právnymi a logickými úvahami, a preto sťažovatelia tvrdia, že došlo k porušeniu základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a základného práva na zákaz ponižujúceho zaobchádzania podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru v prípade maloletého sťažovateľa a k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade oboch sťažovateľov.

9. Z princípu subsidiarity konania o ústavnej sťažnosti vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba v tom prípade, ak o ochrane označených práv sťažovateľa nie je oprávnený rozhodovať iný orgán súdneho typu. Ochrana ústavnosti totiž nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje.

10. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

11. Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému

procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* [odmietnutia spravodlivosti; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017].

13. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri plnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 154/2018 z 28. marca 2019).

14. Z ústavnej sťažnosti ani z napadnutého uznesenia krajského súdu nevyplýva, že by v tomto prípade na konanie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia nadväzovala žaloba, a preto je možné konštatovať, že konanie sa skončilo napadnutým rozhodnutím krajského súdu a konzumuje vec samu. Proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, pričom sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú zmätočnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré aj podľa rozhodovacej praxe najvyššieho súdu a ústavného súdu štandardne zodpovedajú posúdeniu námietok uplatnených z dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolacím súdom, ak miera tvrdeného (ako v tomto prípade) porušenia procesných práv strany mala nadobudnúť intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

15. Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prekovania ústavnej sťažnosti tiež vyplýva, že sťažovatelia nepodali dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, teda nevyčerpali právny prostriedok, ktorý im priznáva zákon na ochranu základných práv a slobôd [§ 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Sťažovatelia tiež v ústavnej sťažnosti netvrdia a ani nepreukázali, že dovolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a teda do úvahy neprichádzal ani postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť a námietkami sťažovateľov sa meritórne nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu